

BODEMSPINNEN IN DE OEVERLANDEN VAN DE AMSTELVEENSE POEL, 1965 - 1967

Deel III. Jaarrond activiteit van enkele Linyphiide spinnen.

Annette M. Kessler-Geschiere

Spoorlaan 58, 3633 EV Vreeland (kessler@bio.vu.nl)

ABSTRACT

The spiderfauna of a Dutch fenland area "Amstelveense Poel" was studied during one year and a half over the years 1965-1967. Permanent pitfall-traps were operated to assert the yearround activity of ground-living species. The Linyphiidae are dealt with in this paper. The numbers are presented per species. The months of presence are mentioned and sometimes illustrated in graphs. Keywords: Linyphiidae, spiders, yearround activity

INLEIDING

Van 1965 tot 1967 heb ik vanuit de afdeling Dieroecologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam onderzoek gedaan aan de bodemspinnen van een legakker in de oeverlanden van de Amstelveense Poel. Dit is een voormalige veenderij, bestaande uit legakkers en een open veenplas, op de grens van Amsterdam en Amstelveen. Een beschrijving van het terrein en een soortenlijst zijn te vinden in "Bodemspinnen in de oeverlanden van de Amstelveense Poel, deel I" (Kessler-Geschiere, 2001).

Het onderzoek richtte zich op de bodemspinnen. Er werd o.m. bemonsterd met potvallen, die van december 1965 tot maart 1967 wekelijks gelegegd werden. Dit geeft een continu beeld van de activiteit van de aldaar voorkomende spinnen, voorzover het op de bodem rondlopende soorten zijn. Dat betekent ook, dat deze getallen niet geïnterpreteerd mogen worden als dichtheden. Met een potval vang je immers alleen mobiele dieren, b.v. mannetjes in de voortplantingstijd, of wijfjes op zoek naar een geschikte plek om een cocon te maken (Kessler-Geschiere,

Tabel 1. Overzicht van de soorten, de aantallen en de maanden, waarin het merendeel van resp. de mannetjes en de wijfjes werden gevangen.

Soort	mannetjes	wijfjes
<i>Araeoncus crassiceps</i> (Westring, 1861)	6 ♂ – IV-V	7 ♀ – IV-V
<i>Baryphyma trifrons</i> (O. P.-Cambridge, 1863)	5 ♂ – V-VI	2 ♀ – V-VII
<i>Bathyphantes approximatus</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	6 ♂ – I-II, VII-VIII, XI	4 ♀ – IV, VII-VIII, X
<i>Bathyphantes gracilis</i> (Blackwall, 1841)	2544 ♂ (fig. 1)	1160 ♀ (fig. 2)
<i>Bathyphantes parvulus</i> (Westring, 1851)	94 ♂ – VI	7 ♀ – V-VII
<i>Centromerita bicolor</i> (Blackwall, 1833)	130 ♂ (fig. 3)	50 ♀ – XI-XII, I
<i>Centromerus persimilis</i> (O. P.-Cambridge, 1912)		1 ♀ – V
<i>Centromerus sylvaticus</i> (Blackwall, 1841)	623 ♂ (fig. 4)	238 ♀ (fig. 5)
<i>Ceratinella brevipes</i> (Westring, 1851)	86 ♂ – V-VI	11 ♀ – V-VI
<i>Ceratinella brevis</i> (Wider, 1834)	13 ♂ – V-VI	3 ♀ – V, X
<i>Ceratinella scabrosa</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	50 ♂ – V-VI	6 ♀ – V-VI
<i>Cnephalocotes obscurus</i> (Blackwall, 1834)	318 ♂ (fig. 6)	88 ♀ – voornamelijk IV-V
<i>Dicymbium nigrum</i> (Blackwall, 1834)	274 ♂ (fig. 7)	24 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Diplocephalus permixtus</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	2 ♂ – I	
<i>Diplocephalus picinus</i> (Blackwall, 1841)	71 ♂ – V-VI	42 ♀ – V-VI
<i>Diplostyla concolor</i> (Wider, 1834)	19 ♂ – IV-XI	24 ♀ – III-XII
<i>Donacochara speciosa</i> (Thorell, 1875)		1 ♀ – VIII
<i>Erigone atra</i> (Blackwall, 1833)	104 ♂ (fig. 8)	30 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Floronia bucculenta</i> (Clerck, 1757)	21 ♂ – VII, IX-X	60 ♀ – VII, IX-X
<i>Glyphesis servulus</i> (Simon, 1881)	100 ♂ – IV-V	21 ♀ – V
<i>Gnathonarium dentatum</i> (Wider, 1834)	56 ♂	52 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Gongylidiellum vivum</i> (O. P.-Cambridge, 1875)	26 ♂ – II-VI, piek in V	
<i>Gongylidium rufipes</i> (Sundevall, 1758)	4 ♂ – V-VI	2 ♀ – V, VII
<i>Kaestneria dorsalis</i> (Wider, 1834)		1 ♀ – II
<i>Lepthyphantes ericaeus</i> (Blackwall, 1853)	541 ♂ (fig. 9)	170 ♀ (fig. 10)
<i>Lepthyphantes flavipes</i> (Blackwall, 1854)	147 ♂ (fig. 11)	132 ♀ (fig. 12)
<i>Lepthyphantes mengei</i> (Kulczynski, 1887)	1 ♂ – IX	1 ♀ – X
<i>Lepthyphantes pallidus</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	1546 ♂ (fig. 13)	885 ♀ (fig. 14)
<i>Lepthyphantes tenuis</i> (Blackwall, 1852)	2759 ♂ (fig. 15)	1367 ♀ (fig. 16)
<i>Lepthyphantes zimmermanni</i> Bertkau, 1890	728 ♂ (fig. 17)	383 ♀ (fig. 18)
<i>Leptorhoptrum robustum</i> (Westring, 1851)	2 ♂ – VII, X	3 ♀ – I, IX
<i>Lophomma punctatum</i> (Blackwall, 1841)	13 ♂ – II-IV	5 ♀ – I
<i>Macrargus rufus</i> (Wider, 1834)	9 ♂ – I-III	
<i>Meioneta mollis</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	106 ♂ – III-IV	45 ♀ – V-XI
<i>Meioneta saxatilis</i> (Blackwall, 1844)	81 ♂ – V-VI	97 ♀ – V-VII
<i>Micrargus subaequalis</i> (Westring, 1851)	1 ♂ – VII	
<i>Microlinyphia impigra</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	1 ♂ – VI	
<i>Microneta viaria</i> (Blackwall, 1841)	1 ♂ – V	4 ♀ – V-VI
<i>Minyriolus pusillus</i> (Wider, 1834)		2 ♀ – II
<i>Neriene clathrata</i> (Sundevall, 1830)	24 ♂ – II, IV-VI	41 ♀ – II-III, V-VIII, X
<i>Neriene montana</i> (Clerck, 1757)	1 ♂ – VII	
<i>Oedothorax apicatus</i> (Blackwall, 1850)	1 ♂ – VII	
<i>Oedothorax fuscus</i> (Blackwall, 1834)	247 ♂ (fig. 19)	100 ♀ – VI-VII
<i>Oedothorax retusus</i> (Westring, 1851)	1 ♂ – VI	
<i>Pocadicnemis pumila</i> (Blackwall, 1841)	149 ♂ – V-VI	58 ♀ – V-VII
<i>Porrhomma convexum</i> (Westring, 1851)	1 ♂ – VI	1 ♀ – IX
<i>Saaristoa abnormis</i> (Blackwall, 1841)	183 ♂ – V-VII	30 ♀ – IV-XII
<i>Stemonyphantes lineatus</i> (Linnaeus, 1758)	187 ♂ (fig. 20)	145 (fig. 21)
<i>Tallusia experta</i> (O. P.-Cambridge, 1871)	10 ♂ – XII, I	1 ♀ – II
<i>Tapinocyba insecta</i> (L. Koch, 1869)	106 ♂ – II-IV	57 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Walckenaeria acuminata</i> Blackwall, 1833	320 ♂ (fig. 22)	219 ♀ (fig. 23)
<i>Walckenaeria antica</i> (Wider, 1834)		2 ♀ – V-VI
<i>Walckenaeria atrotibialis</i> (O. P.-Cambridge, 1878)	52 ♂ – VI	14 ♀ – VI-VIII
<i>Walckenaeria cuspidata</i> Blackwall, 1833	10 ♂ – XII-V	13 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Walckenaeria nudipalpis</i> (Westring, 1851)	99 ♂ – X-V, top in I, II	11 ♀ – verspreid over het jaar
<i>Walckenaeria unicornis</i> O. P.-Cambridge, 1861	46 ♂ – V	77 ♀ – V-VIII

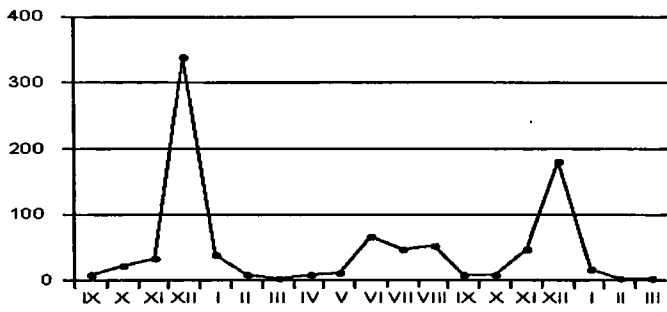

Fig. 1. *Bathypantes gracilis* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

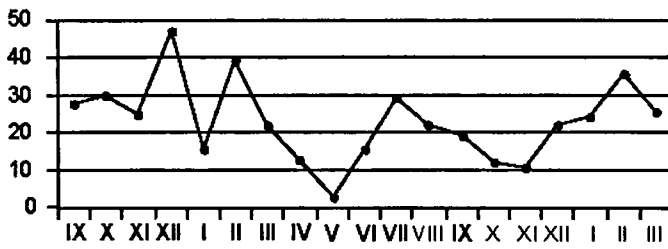

Fig. 2. *Bathypantes gracilis* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

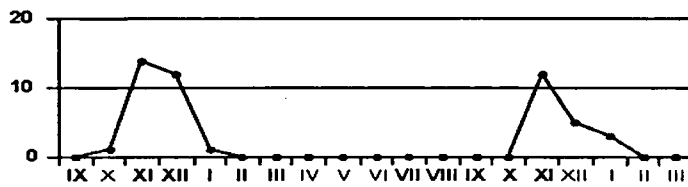

Fig. 3. *Centromerita bicolor* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

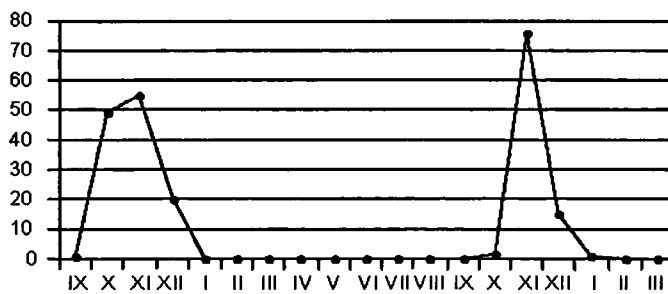
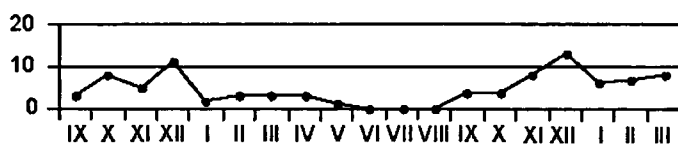

Fig. 4. *Centromerus sylvaticus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

2001). Van veel Linyphiidae is de leefwijze niet goed bekend. Van de meeste soorten is wel bekend dat ze webben maken, maar niet hoe vaak en hoelang ze daarin verblijven.

Als vallen werden jampotjes gebruikt, die tot de rand in de bodem ingegraven werden en voorzien van een laagje conserveringsvloeistof (Gisinsche Mischung). Er werd gewerkt met 14 rijen van 5 vallen. De rijen lagen minstens 10 m. uit elkaar, de vallen in de rij 1-1,5 m. Na 6 maanden en na 12 maanden werden de vallen twee maal 1,5 m verplaatst om het effect van betreding te vermijden (zie ook Kessler-Geschiere, 2001).

JAARROND ACTIVITEIT - GEGEVENS PER SOORT

Achter elke soortnaam in tabel 1 staan de aantallen mannetjes en wijfjes die in totaal gevangen zijn.

De wekelijkse aantallen heb ik bijeengevoegd tot maandaantallen. Het aantal valweken per maand was echter verschillend. Een maand met 4 weken 70 vallen operatief telt 280 valweken, een maand met 5 weken 350.

Bovendien stond soms een deel van de vallen tijdelijk buiten werking door wateroverlast, sneeuw of een verdronken muis. Om de maandaantallen onderling vergelijkbaar te maken heb ik ze omgerekend naar 100 valweken per maand. In de grafieken zijn de aldus omgerekende maandaantallen dan ook kleiner dan de aantallen werkelijk gevangen dieren. Wanneer het reële aantal spinnen >100 was, worden de gegevens in een grafiek gepresenteerd, tenzij allemaal in 1 of 2 maanden gevangen zijn. In dat laatste geval, en bij aantallen <100, worden de maanden genoemd waarin de dieren in de vallen werden gevangen.

LITERATUUR

Kessler-Geschiere, A.M., 2001. Bodemspinnen in de oeverlanden van de Amstelveense Poel, 1965-1967. Deel I. - Nieuwsbrief SPINED 16: 12-17.

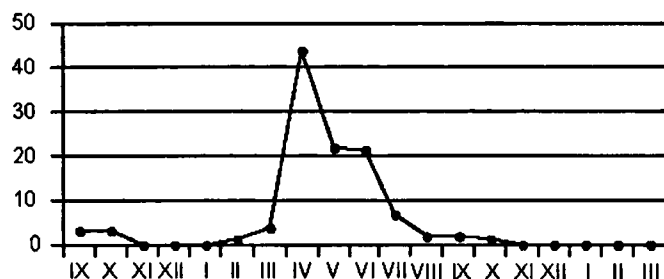

Fig. 6. *Cnephalocotes obscurus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

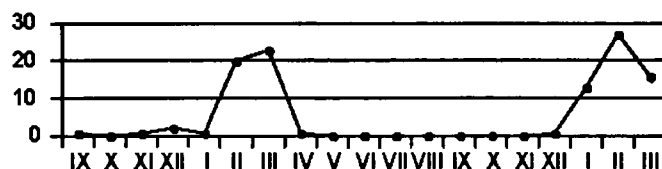

Fig. 7. *Dicymbium nigrum* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

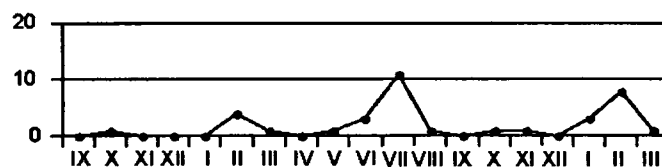

Fig. 8. *Erigone atra* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

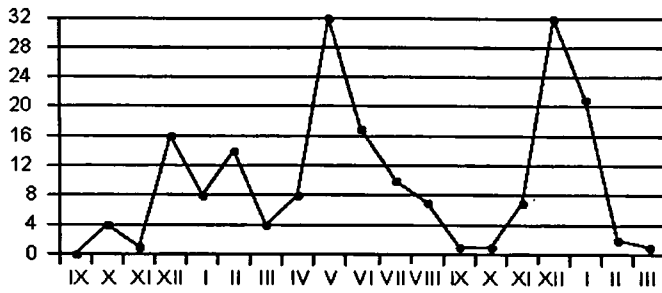

Fig. 9. *Lephyphantes ericaeus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

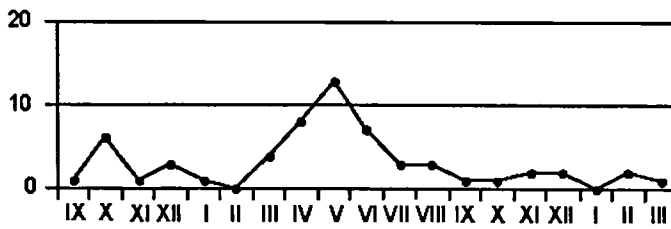

Fig. 10. *Lephyphantes ericaeus* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

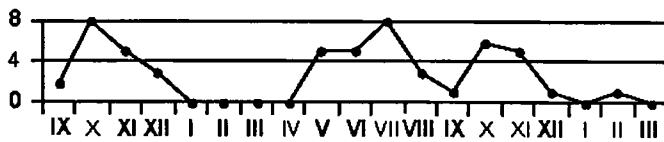

Fig. 11. *Lephyphantes flavipes* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

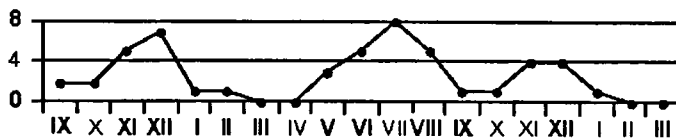

Fig. 12. *Lephyphantes flavipes* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

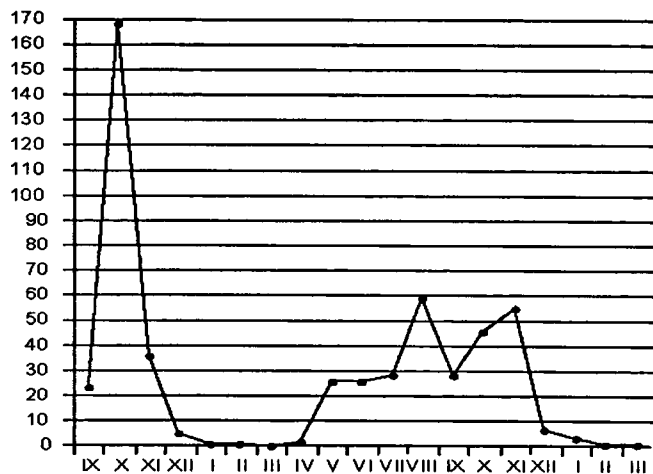

Fig. 13. *Lephyphantes pallidus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

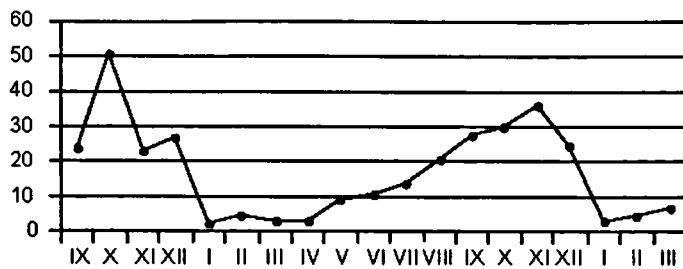

Fig. 14. *Lephyphantes pallidus* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

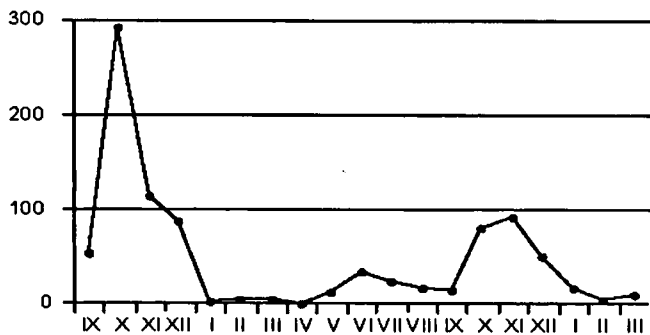

Fig. 15. *Lephyphantes tenuis* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

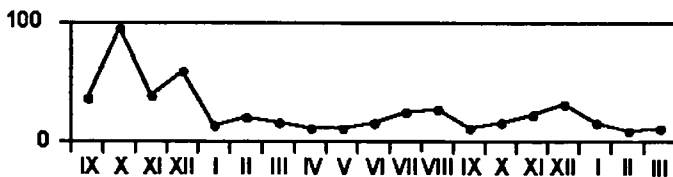

Fig. 16. *Lephyphantes tenuis* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

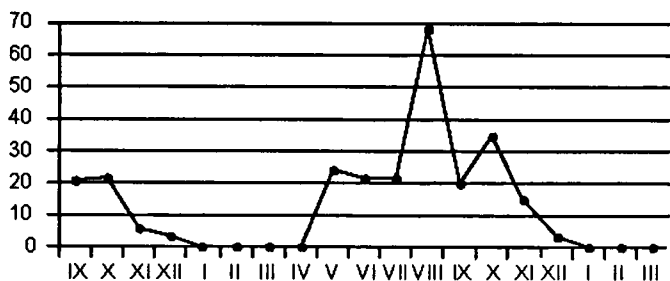

Fig. 17. *Lephyphantes zimmermanni* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

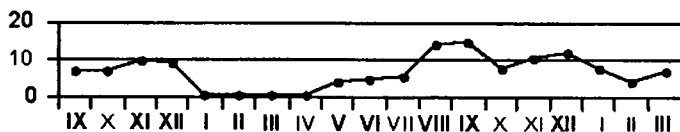

Fig. 18. *Lephyphantes zimmermanni* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

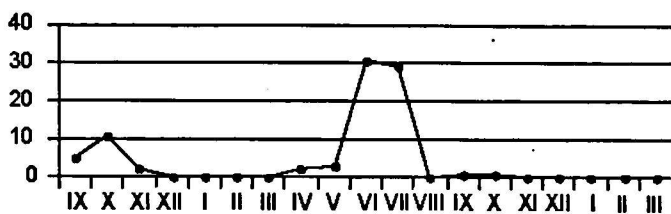

Fig. 19. *Oedothorax fuscus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

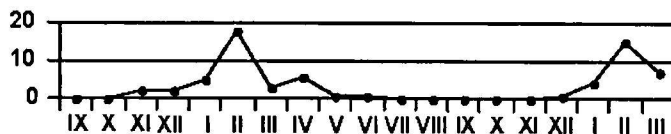

Fig. 20. *Stemonyphantes lineatus* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

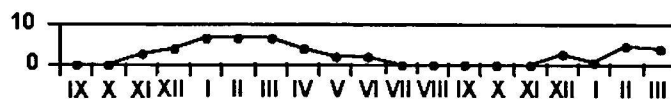

Fig. 21. *Stemonyphantes lineatus* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

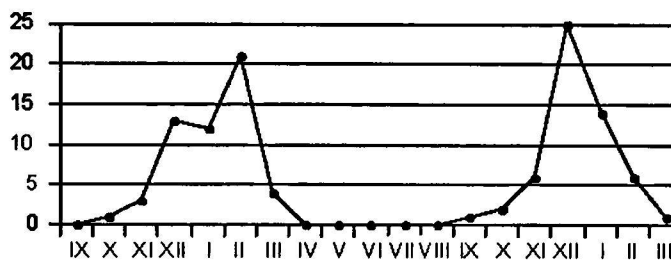

Fig. 22. *Walckenaeria acuminata* ♂ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.

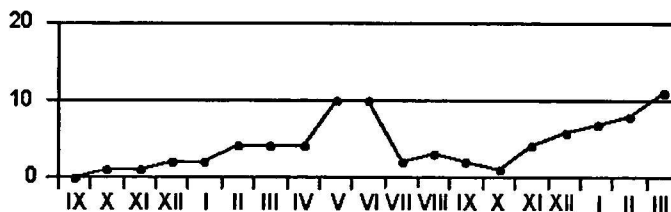

Fig. 23. *Walckenaeria acuminata* ♀ – maandaantallen gedurende de onderzoeksperiode.